

BERNÁTH AURÉL (1895-1982)**Capri, 1932**

Olaj, vászon, 64x100 cm
 Jelezve balra közepén: BA

Kezdő ár: 5 500 000 Ft / 18 333 EUR

Becsérték: 7 500 000 – 10 000 000 Ft
Estimated value: 25 000 – 33 333 EUR

FELTEHETŐLEG KIÁLLÍTVA:

- Bernáth Aurél festőművész és Mészáros László szobrászművész gyűjteményes kiállítása.
 Ernst Múzeum, Budapest, 1932. október (98., 101., vagy 112. katalógusszámon)

AUKCIONÁLVA:

- BÁV 57. árverés, 17. tétel

Bernáth Aurél: Kis téli kikötő, 1931. magántulajdon

Bernáth Aurél: A halász, 1931.
 Rippl-Rónai Múzeum, Kaposvár

Bernáth 1931 novemberében nagyszerű kiállításon mutatta be három év termését a berlini Victor Hartberg Galériában. A tárlathoz kapcsolódóan Julius Meier-Graefe méltató cikket írt a festőről megadva ezzel a tárlat visszhangjának kedvező alaphangulatát: *„Magyarország ezzel az egy festőjével, mint Norvégia egykor Munch-hal, azoknak a modern művésznépnek a sorába nyomult előre, amelyekre ezután nagyon fel kell figyeljünk.”*

A berlini kiállítást követően – egy rövid amszterdami kitérővel – 1932 januárjában érkezik meg a festő Capriba, ahol két hetet tölt. Megérkezéséről így számol be legkedvesebb gyűjtőjének és pártfogójának Fruchter Lajosnak: *„Kezdem itt egy kicsit megszokni a helyzetet. ... most naponta d.e. lejárók a kikötőbe, ami ugyan édes kicsike, de igen jól érzem ott magamat. Remek emberek – kis mozgalom – hajók, vitorlások, kikötő építés, szóval nekem való dolgok. Bele is kezdtem egy pasztellbe – ilyen hajókat ábrázol, s több képterv is fölmerülne.”* „Képterveit” feltehetőleg vázlatokban, pasztellképeken rögzítette, s az ismert Capri témájú olajképeit már Pöstyénben festhette meg a művész az 1932-es év során. Jellemző Bernáth ekkori agilitására, hogy még ugyanebben az évben Budapesten, az Ernst Múzeumban egyéni tárlata nyílt, ahol valószínűleg a Capri témájú képeit – s így az itt bemutatott művet is – kiállította.

„... FŐ ESZKÖZE A SZENZIBILITÁSA ...”

A Capri egyértelműen beleillik abba műtárgy-együttesbe, melyet a berlini kiállítás előtti évben a Sassnizi telelést követően készültek (*Sassnizi halászkikötő, Kis téli kikötő, A halász* – mindhárom 1931). A kép alaptémáját ugyanaz a remegtetett tengerkék atmoszféra adja, melyben szinte látomásszerűen jelennek meg az egyes alakok és motívumok. Jól látható, hogy Bernáth számára nem a táj és a tárgyak konkrétsága, sokkal inkább a helyszínek és a motívumok éteri, látomásszerű megfogalmazása a fontosabb. Misztikus képek ezek, melyeknek a látvány és a látvány keltette asszociációk lehetősége adja meg az igazi erejét. Célja, hogy egy belsőleg átélhető tájat láttasson, melyben a néző a külvilág jelenségeinek és tárgyainak rejtett összefüggéseit fedezheti fel. *„Szűkszavú és lényegre törő a művészete. Ehhez fő eszköze a szenzibilitása, mely példa nélküli a kor piktúrájában.”* – írja művészetről Genthon István 1932-ben. A Capri inspirálta képek után Bernáth e látomásos ciklusa lezárult. *Az Aratóünnepre menő lánnyal* (1932) már egy új korszak, a festő realista periódusa köszöntött be.

BERNÁTH MÉLYFÉNYŰ KÉPEI

A fenti Genthon idézet a művész első monográfiájában jelent meg. A szerző éles szemmel figyeli meg Bernáth erőnyeit, melyeket rögtön szembe is állít a 19. század látványelvű törekvéseivel. Genthon meglátása szerint a plein-air és az impresszionizmus csupán a motívumok felületi fényével törődik, miközben Bernáth festészetével kapcsolatban találóan bevezeti a mélyfényűség fogalmát. *„Mélyfényűségükben a tárgyak festői létükben állandósulnak - Bernáthnál a szerk. - s ezzel felszakítják az asszociatív tartalmak kapuját. ... Az impresszionizmus eszköztára a felületi fények alkalmazásával fordult szembe Bernáth s a mélyfényűséget találja meg kifejező formáit. Mélyfényűségükben a tárgyak festői létükben állandósulnak, s ezzel felszakítják az asszociatív tartalmak kapuját. ... Ennek a mélyfényűségnek köszönhető Bernáth képeinek csodálatos áttetsző volta, mely alapja képei mögött nyüzsgő gondolatok és az általuk felidézett életérzés nélkül, s ez az a sajátosság, mely mindennél külön erővel jellemzik azokat. Bernáth az asszociatív tartalmak és képzetek uszályát húzza maga után. Transzcendentális ihlető művész a szó legjobb értelmében. Spirituális festő, művészete ellentéte a múlt század csak tárgyias érdeklődésű szemléletének, abba az óriási revíziós mozgalomba kapcsolódik, ami az impresszionista-realista analitikus hagyományt felül kívánja írni.”*

Kaszás Gábor

